

Paarsysteem 1-8 voor oude teven is goede optie

Alle teven gepaard en beter worpresultaat dan bij 1-1 paarsysteem

Sinds 2011 heeft Edelveen de relatie gelegd tussen het gewichtsverlies in de lactatie (tussen 3 en 7 weken) en het worpresultaat het volgende jaar. Uit de zeugenhoudery komt de optie om niet de 1e maar de 2e eisprong na de vorige lactatie te benutten. Zo zijn in 2016 2x85 oude teven met bekend gewichtsverschil in de vorige lactatie 1-8 (2 eisprongen) of 1-1 (1 eisprong) gepaard. De 1-8 paring startte op 7 maart en de 1-1 paring op 15 maart. Alle teven van de 1-8 paring hebben zich laten paren, terwijl 5% van de 1-1 teven niet gepaard is. Het worpresultaat (aantal pups per gepaarde teef) was 6,7 voor de teven met 1-1 paring en 7,0 voor de teven met 1-8 paring. Het 1-8 paarsysteem had het beste resultaat bij de grote nesten van de 2015. Er was geen verschil in vergelijking met het gewichtsverlies in de vorige lactatie. Het 1-8 paarsysteem is een goede en berouwvolle optie voor de oude teven op uw bedrijf.

Inleiding

Het gewichtsverlies van nertsen is vergelijkbaar met het gewichtsverlies van lacterende zeugen. Bij zeugen is hieraan het second-litter syndroom gerelateerd; veel gewichtsverlies tijdens de 1e lactatie resulteert in minder biggen in de volgende lactatie. Zeugen hebben 2,2 worpen per jaar en de lactatieperioden volgen elkaar sneller op dan bij nertsen.

Toch hebben we op Edelveen al diverse jaren een negatieve relatie gemeten tussen het gewichtsverlies in de lactatie (gemeten tussen 3 en 7 weken) en het worpresultaat in het volgende jaar. Bij de teven met veel gewichtsverlies in de lactatie zijn het volgende jaar meer guste teven en kleine nesten geteld dan bij de teven met weinig gewichtsverlies. Ondanks de

Ing. Jan de Rond, onderzoeker
Onderzoeksaccommodatie Edelveen
te Edeveen

lange herstelperiode (van juli tot maart), lijkt er toch iets met de kwaliteit van de eitjes gaande te zijn.

De oplossing in de zeugenhoudery is het voorbij laten gaan van de eerste eisprong met de mogelijk beschadigde eitjes als gevolg van het gewichtsverlies in de lactatie. De zeugen die de volgende eisprong geïnsemineerd worden, hadden 1,5 meer levend geboren biggen. De 1-1 paring van oude teven kent maar 1 eisprong, na de paring op dag 1. De paring op de volgende dag is de herparing ten behoeve van een betere bevruchting. Met het 1-1 paringssysteem wordt de 1e eisprong na de vorige lactatie benut. Het 1-8-1 spaarsysteem voor jonge teven kent wel 2 eisprongen. Dat systeem is zo opgezet omdat de 1e eisprong van jonge teven niet zo goed is als de 2e eisprong. 1-paringen van de 1e paring bij jonge teven kennen een slecht worpresultaat. Door oude teven ook 1-8 of 1-8-1 te paren volgt de 1e en 2e eisprong na de vorige lactatie. Edelveen heeft in 2016 twee groepen oude teven met vergelijkbaar gewichtsverlies in de vorige lactatie gepaard volgens het 1-1 en het 1-8 paarsysteem.

Opzet

In de winter van 2016 is het gewichtsverschil in de vorige lactatieperiode van de oude teven

beoordeeld. Er zijn 2 vergelijkbare groepen van 85 teven gevormd, ook op basis van het aantal pups op 21 dagen. Het wegen van oude teven en pups gebeurt altijd in nesten van 5 t/m 9 pups. In tabel 1 de 2 groepen met de verdeling van gewichtsverschil in vorige lactatie: < -10% is meer dan 10% gewichtsverlies, 0 - 10% is 0 tot 10% gewichtsverlies en >0% is gewichtsgroei tussen 3 en 7 weken in lactatie in 2015. De laatste regel is het aantal pups in 2015 op 3 weken leeftijd.

De paring van de 1-8 teven startte op 7 maart. De start van de oude teven volgens het 1-1 paarsysteem was op 15 maart. Het aantal paringen en het worpresultaat (aantal levend geboren pups per gepaarde

Tabel 1: Opzet groepen oude teven (OT) voor 1-1 en 1-8 paring

gew. versch vorige lact	1-1 paar systeem	1-8 paar systeem
< -10%	14%	14%
-10% - 0%	52%	53%
> 0%	34%	33%
aantal OT	85	85
n pups 2015	7,1	7,2

Tabel 2: Aandeel van het aantal paringen van oude teven gepaard volgens het 1-1 en het 1-8 paarsysteem

n paringen	1-1 p.syst.	1-8 p.syst.
geen paring	5%	0%
1 paring	13%	8%
2 paringen	82%	92%

Zo is ook het worpresultaat in 2016 naar de nestgrootte (op 3 weken) in 2015 berekend (tabel 4). Het aantal pups uit 2015 is in 3 groepen ingedeeld (5-6 pups, 7-8 pups, 9-10 pups) en per paarsysteem is het worpresultaat in 2016 weergegeven.

Grote nesten uit 2015 (9-10 pups) hebben duidelijk meer pups in 2016 wanneer ze 1-8 gepaard zijn. Bij de andere nestgrootte (5 tot 8 pups) is geen verschil gemeten.

Tabel 3: Worpresultaat 2016 naar paarsysteem 1-1 of 1-8 voor oude teven per gewichtsverschil in de vorige lactatie.

gew. versch vorige lact	1-1 paarsysteem		1-8 paarsysteem	
	n pups 2015	worpres. 2016	n pups 2015	worpres. 2016
< -10%	7,2	7,2	7,5	7,5
-10% - 0%	7,6	6,5	7,7	6,9
> 0%	8,1	6,8	7,9	6,9
Worpresultaat		6,7		7,0

Tabel 4: Worpresultaat in 2016 naar aantal pups (op 3 weken) in 2015 per paarsysteem 1-1 en 1-8 voor oude teven.

n pups 2015	1-1 p.syst.	1-8 p.syst.
5-6 pups	7,0	7,1
7-8 pups	7,1	7,0
9-10 pups	5,7	7,2

teef) van de 2 groepen wordt beoordeeld in dit verslag.

Resultaten

Aantal paringen

Het aantal paringen per paarsysteem is afgebeeld in tabel 2. Het aandeel ongepaarde teven staat op de 1e regel, daaronder het aandeel met 1 paring en vervolgens met 2 paringen.

Het aantal teven zonder paring is hoog bij de teven met de 1-1 paring. Dit aandeel is hoger dan wat gebruikelijk gemeten wordt (1-2%). De teven die volgens het 1-8 systeem zijn gepaard, zijn allen gepaard en bijna allemaal 2 keer.

Worpresultaat

Het worpresultaat van deze groepen staat in tabel 3 en is opgesplitst naar het gewichtsverschil in de vorige lactatie. In de kolom naast het worpresultaat in 2016 staat de nestgrootte in 2015 voor deze groep teven. De teven zijn dus aangehouden o.b.v. aantal pups (n pups in 2015) en vervolgens is gekeken naar het worpresultaat van deze teven in 2016 (aantal pups per gepaarde teef). Zo hadden de teven met meer dan 10% gewichtsverlies en in 2016 ingedeeld bij het 1-1 paarsysteem een nestgemiddelde van 7,2 pups in 2015. Het worpresultaat in 2016 is ook 7,2. Er was geen verschil in het aantal teven zonder worp, dat was in beide groepen 4%.

Opvallend resultaat is dat bij beide groepen de teven met het grootste gewichtsverlies in de vorige lactatie, het beste worpresultaat kennen. Dat is anders dan in voorgaande jaren. Het verschil in worpresultaat is niet significant (door het kleine aantal teven), maar de tendens dat het 1-8 paarsysteem goed werkt is wel aanwezig. Het verschil tussen de nestgrootte in 2015 en het worpresultaat in 2016 is kleiner bij het 1-8 paarsysteem.

Discussie en aanbeveling

Bij de opzet van dit project hadden we minder teven met veel gewichtsverlies dan vooraf werd verwacht. In het meerjarig onderzoek had steeds 35-40% van de teven veel gewicht verloren tussen 3 en 7 weken in lactatie. Sinds 2015 hadden alle teven met pups een drinkwatersysteem voor de pups. Het drinkwateronderzoek (Edelveen 2009-2013) had als continu resultaat dat teven minder gewicht verliezen wanneer de pups water kunnen drinken dichtbij het nachthok.

Het 1-8 paarsysteem voor oude teven is goed bevallen. De paarbereidheid van de oude teven was goed (start op 7 maart - dag 8 op 15 maart). Het worpresultaat is beter (niet significant), zeker wanneer we de niet gepaarde teven meerekenen. Dat aantal was ongewoon hoog bij de 1-1 paringen, toch is het duidelijk dat er geen angst is om het 1-8 paarsysteem toe te passen. Directe vervolgvraag is of dan het 1-8-1 systeem voor oude teven niet een nog beter systeem is. Bij 1-8 is er geen afparing, bij 1-1 en 1-8-1 wel. Dat wordt vervolgd. In de praktijk wordt dit systeem ook toegepast en wordt er zelfs met de oude teven gestart. Dit helpt de reuen om op gang te komen. Direct na de oude teven 1-8 de jonge teven 1-8-1. Hierdoor is er één werppiek aan het einde van april/begin mei. De resultaten zijn goed volgens de pelsdierenhouders. Er is dus veel mogelijk met de oude teven. Het verschil in worpresultaat lijkt vooral bij de grote nesten in de vorige lactatie te spelen. Zou het zo zijn dat deze teven toch meer lijden dan we aan het gewichtsverlies kunnen merken (resp. 1% en 3% bij 1-1 en 1-8)? Het lijkt dat bij deze teven de vergelijking met de zeugen het best op gaat. Door de tweede eisprong (1-8) te benutten zijn er meer eitjes bevrucht dan alleen bij de eerste eisprong (1-1). Deze benadering klinkt logisch.

Het 1-8 paarsysteem voor oude teven geeft de teef een betere kans om het resultaat van de vorige lactatie te evenaren of te verbeteren. De paringsbereidheid is goed, het worpresultaat ook.